

Cea mai FRUMOASĂ CARTE DESPRE
VIȚUITOARE

Cuprins

INTRODUCERE	5
HABITATE DE CUTREIERAT	8
VRABIA	10
IEPURELE DE CÂMP	14
BROAȘTE ȘI MORMOLOCI	18
CE FAC ANIMALELE PRIMĂVARA	19
GRAURUL	20
ZBORURI UȘOARE	23
PIȚIGOIUL	24
ȘOARECELE DE CÂMP	28
MIERLA	30
MELCI ȘI LIMACȘI	33
ARICIUL	34
ALBINELE	38
PARFUMUL FLORILOR	42
CE FAC ANIMALELE VARA	43
BUFNIȚA	44
PUPĂZA	48
CIOCĂNITOAREA PESTRIȚĂ	51
CĂRTIȚA	52
LILIAFUL	56
PĂIANJENI	59
NEVĂȘTUICA	60
CERBUL	62
AUȘELUL	64
CULORI PE ZĂPADĂ	67
PĂRȘUL ALUNAR	68
STRATEGII DE SUPRAVIEȚUIRE ÎN SEZONUL RECE	71
VIAȚA ARBORILOR	72
CE FAC ANIMALELE TOAMNA	73
PĂRȘUL MARE	74
VEVERIȚA	78
VULPEA	80
RAȚA	85
LĂCARUL DE STUF	88
IARNA LA FEREASTRĂ	92
CE FAC ANIMALELE IARNA	93
GLOSAR	94

ANIMALELE DIN PĂDURE

1. Ciocănitoarea pestrită
2. Veverița
3. Botgrosul
4. Măcăleandru
5. Iepurele
6. Pârșul mare
7. Bursucul
8. Pârșul alunar
9. Gaița
10. Ariciul
11. Ursul brun
12. Ciuta
13. Mistrețul
14. Ghionoaia verde
15. Nevăstuica
16. Bufnița
17. Râsul
18. Șoimul
19. Vulpea

14

18

15

11

5

12

13

19

10

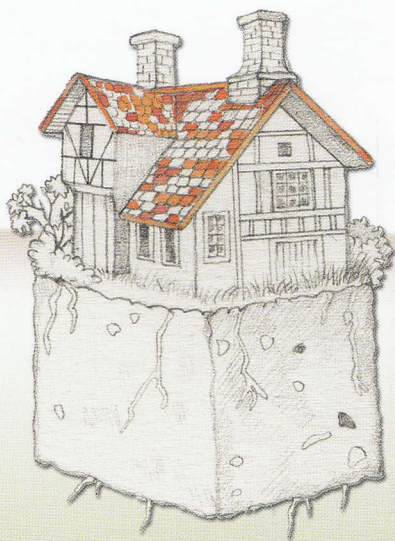
HABITATE DE CUTREIERAT

Obiceiurile, abundența hranei și probabilitatea șanselor de reproducere determină viețuitoarele să își aleagă anumite habitate. Acolo este mai ușor să le întâlnim.

Prădătorii de mici dimensiuni, așa cum sunt multe păsări, fac scurte deplasări, trecând rapid de la pădure la câmp deschis. Toate aceste păsări ajung să frecventeze locuri învecinate, dar distincte, în funcție de specie.

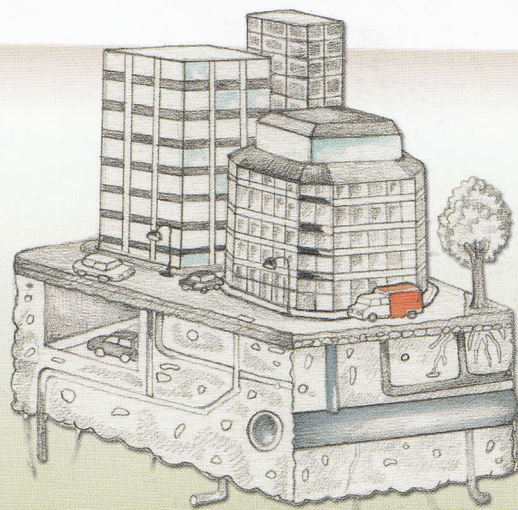
Fiecare dintre aceste habitate are caracteristici speciale, între floră și faună existând o strânsă legătură.

Cititorul care dorește să îi întâlnească pe protagoniștii cărții poate să urmeze indicațiile oferite în imaginile următoare, unde sunt descrise habitatele specifice anumitor specii.

CASELE DE LA ȚARĂ

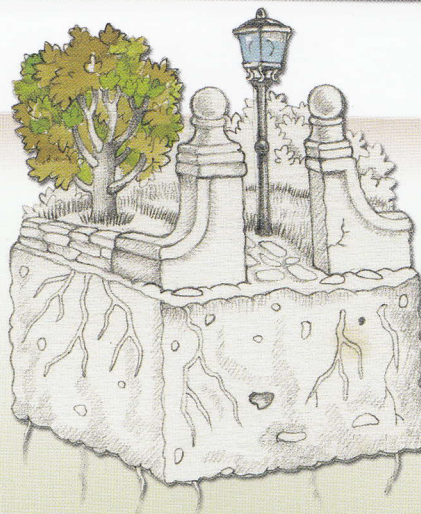
În mediul rural, casele au „musafirii” lor obișnuiți. Resturile din gospodărie constituie ospățul anumitor viețuitoare, care, la rândul lor, atrag atenția unor animale de pradă. De asemenea, aici oamenii cresc deseori albine.

ORAȘUL

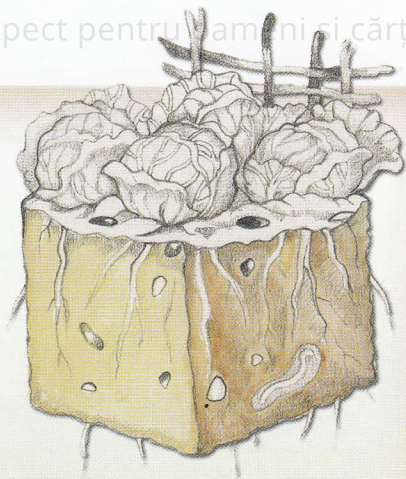
La prima vedere, orașul pare un loc inospitalier pentru animale. Cu toate acestea, o așezare urbană ascunde surprize plăcute. Unele specii de păsări, de exemplu, găsesc coabitarea cu omul avantajoasă.

Este și cazul singurelor mamifere zburătoare, liliecii.

PARCURILE, GRĂDINILE ȘI PERIFERIA

Grădinile publice sau cele ale locuințelor din oraș sunt locurile cele mai la îndemână de unde putem să asistăm la spectacolul naturii. Aici, întâlnirea cu animale de mici dimensiuni este foarte frecventă, uneori chiar inevitabilă.

CÂMPURILE

Pentru numeroase specii de animale, câmpurile cultivate sunt ca un supermarket. Pe lângă menirea ei de a asigura mâncare din abundență pentru unii, agricultura ridică probleme importante pentru alții, fie din cauza folosirii insecticidelor, fie din cauza prezenței permanente a omului. Animalele care s-au adaptat la aceste condiții ajung adesea să formeze comunități numeroase și, astfel, să fie mult mai ușor de observat.

GARDURILE VII ȘI TUFIȘURILE

Fâșia de graniță dintre culturile agricole și pădure este plină de surprize. La fel, gardurile vii și tufișurile reprezintă un habitat ideal pentru animalele care caută un adăpost ferit, dar aflat totuși aproape de câmpul de unde își pot procura cu ușurință hrana. Aici se aventurează și animalele din pădure, ca să se înfrupte fără să se expună prea mult.

PĂDUREA

Dacă ne plimbăm printr-o pădure de foioase, putem să observăm în jur zeci de păsări de diferite specii, precum și numeroase mamifere mici. Desigur, nu-i așa de simplu să le zărim, deoarece în acest habitat le este foarte ușor să se ascundă. Cu toate acestea, urmele pe care le lasă când se deplasează ne ajută să ne facem o idee despre obiceiurile lor. Treptat, putem învăța să citim aceste urme și să le interpretăm.

BĂLȚILE

Un braț liniștit al râului, unde apa curge mai încet, sau o adâncitură în sol, unde se adună apa de ploaie, reprezintă medii ce pot să creeze unul dintre habitatele naturale cele mai dinamice din câte putem explora: balta. Dacă balta există suficient de mult timp încât să permită colonizarea cu plante și animale, se consideră că a ajuns la maturitate. În această etapă, concentrația „locatarilor” permanenți sau ocazionali este atât de mare, încât vizitele naturalistului curios vor fi întotdeauna încununate de succes.

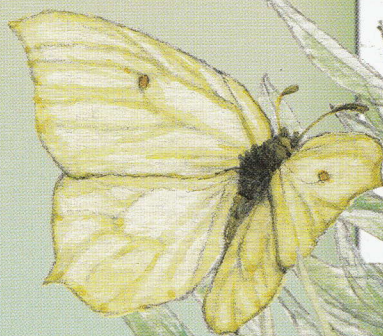

Un oaspete în grădină

Poate că vrabia nu iubește omul, dar sigur ne iubește grădinile, casele și, mai ales, pervazurile.

Căutarea continuă a hranei o aduce în imediata apropiere a omului, mai cu seamă acolo unde există o comunitate. Țiglele caselor, crăpăturile și scobiturile din ziduri sunt locuri numai bune de cuibărit. Mai mult decât penajul modest sau ciripitul ei strident, temperamentul foarte zglobiu și gălăgios al vrabiei face să ne fie simpatică. Vrăbiile nu au triluri melodioase ca alte păsări, dar nici nu ne displace ciripitul lor.

La masculii tineri, penele de pe creștetul capului au o culoare cenușie, iar pe lateral sunt cafenii. Mijlocul spatelui este acoperit de pene negre; pe lateral, penele sunt maronii și au vârful alb. Aceeași culoare o au și obrajii, în timp ce gura și gâtul sunt de un negru intens, iar pieptul și abdomenul sunt gri. Capul femeii este maro-cafeniu, fără pene negre. Restul penelor au o culoare asemănătoare cu a alunei.

.RO

meniu și cărți

Hrana vrăbiilor este diversă, de la firimituri de pâine la semințe, fructe și orice fel de insecte. Din acest motiv, vrăbiile sunt deopotrivă păsări dăunătoare pentru culturi, pentru că mănâncă o mare cantitate de semințe, dar și folositoare, pentru că distrug insectele care amenință lanurile.

În perioada de împerechere, bărbătușii devin încă și mai zgomotoși și mai neastâmpărați. Dau din aripi fără încetare și se încaieră mereu cu rivalii, fiecare dintre concurenți încercând să câștige premiul cel mare: un loc potrivit pentru cuibărit.

Vrăbiile se înmulțesc destul de repede. De cel puțin trei ori pe an, vrăbia depune între trei și șapte ouă de culoare alburie, cu mici pete închise la culoare. Puii ies din ou după ce ambii părinți clocesc, pe rând, timp de două săptămâni. După alte trei săptămâni în care sunt îngrijiți și hrăniți de părinți, puii își iau zborul, înfruntând pericolele din afara cuibului.

Animalele de pradă, cum e pisica, dar și păsările răpitoare sunt principalii dușmani ai vrăbiilor. Totuși, recordurile de viață ale vrăbiei sunt impresionante pentru o pasăre atât de mică: 19 ani și 9 luni în natură și 23 de ani în captivitate.

Respect pentru oameni și cărți

Este de ajuns să ne uităm cu atenție la un fulg sau la o pană ca să vedem cu ce capodoperă a naturii sunt înzestrate păsările. Corpul le este acoperit cu fulgi moi; aripile au remige – pene care servesc drept „vâsle” în timpul zborului –, în timp ce coada, care are rol de timonă, este formată din așa-numitele „pene de cârmă” sau pene rectrice.

Aceste bijuterii sunt ușoare și rezistente, calități care permit păsărilor zboruri foarte rapide și ascensiuni demne de admirat. Partea lată a penei, cea pe care o vedem, se numește vexil sau stindard. Ea este prinsă de corp prin calamus, o prelungire a axului (rahisului) penei în formă de tub.

Formele și culorile penajului sunt foarte variate și diferă în funcție de sex, de vârstă și, uneori, de anotimp.

Este interesant de observat cum se schimbă penajul pe parcursul vieții păsărilor. La cele mai multe specii, penajul bărbătușilor este viu colorat în comparație cu cel al femelelor, iar în timpul perioadei de împerechere capătă nuanțe mai intense, menite să atragă și mai mult atenția.

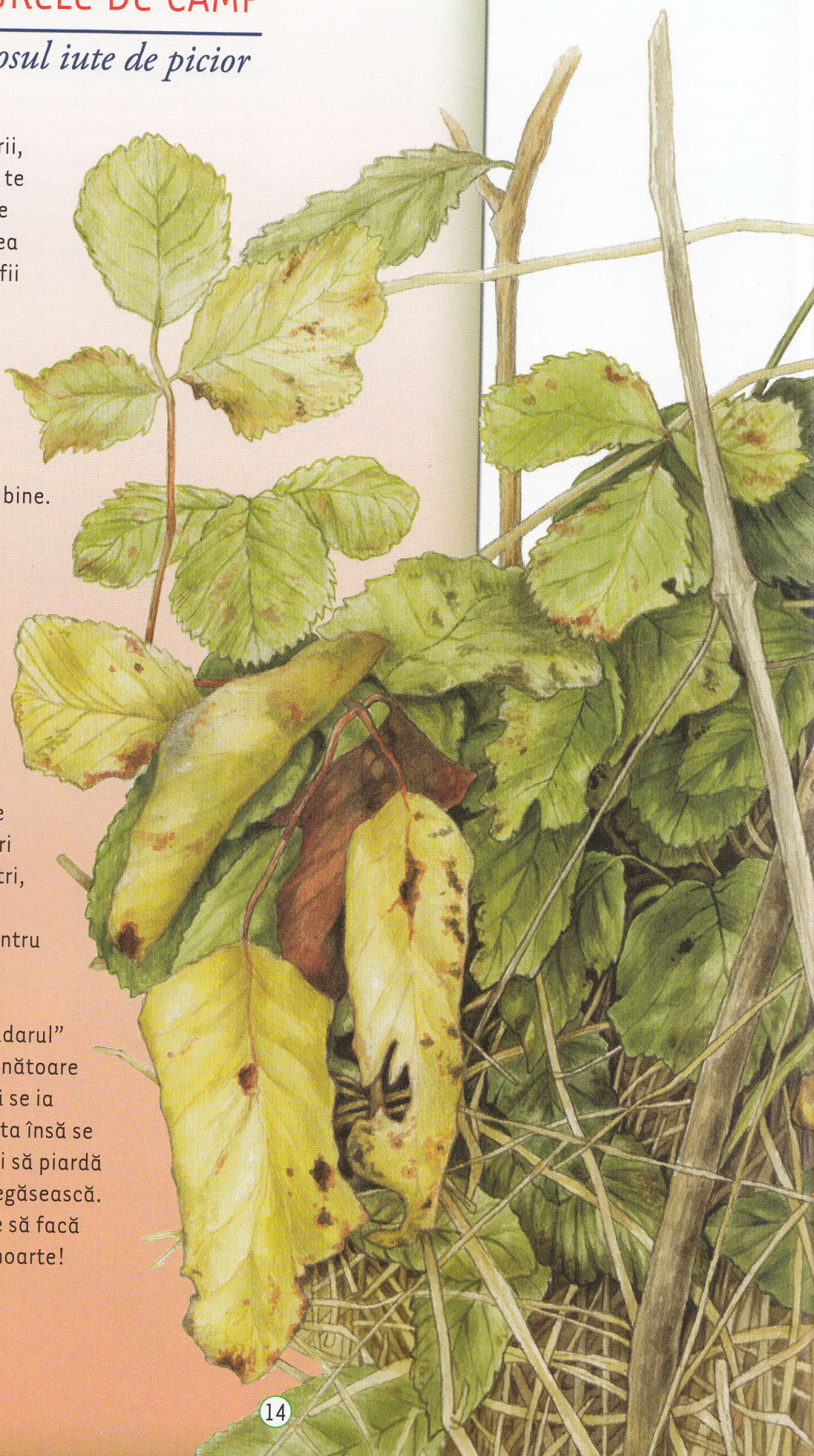
Această adevărată comoară este întotdeauna bine întreținută cu ajutorul ciocului: strecurat și manevrat cu abilitate prin penaj, pliscul este instrumentul cu ajutorul căruia păsările își curăță și își netezesc penele. Păsările acvatice, de exemplu, își ung penele cu o substanță secretată de piele, care le ajută să rămână impermeabile.

Fricosul iute de picior

Când toți prădătorii, inclusiv oamenii, te privesc ca pe o masă pe cînste, viața devine grea și niciodată nu poți să fii suficient de prudent. Nu-ți rămâne altceva de făcut decât să te specializezi în alergare sau, ca alternativă, să-ți ascunzi urmele cât mai bine.

Acesta este motivul pentru care iepurele de câmp a adoptat o tactică ingenioasă ca să scape de câinii porniți pe urma lui. După ce parcurge o anumită distanță în mare viteză, se întoarce pe neașteptate pe urma propriilor salturi preț de vreo sută de metri, apoi face o săritură cât mai amplă în lateral, pentru ca după aceea să revină la goană, de astă dată schimbând direcția. „Radarul” olfactiv al câinilor de vânătoare îi îndeamnă inevitabil să se ia după prima urmă. Aceasta însă se oprește brusc, făcându-i să piardă timp prețios până să o regăsească. Și iată cum o clipă poate să facă diferența între viață și moarte!

Fără îndoială, un ascunziș bun poate fi la fel de eficace. Adesea, în timpul zilei, iepurele de câmp se pitește în găuri săpate în pământ, rămânând într-o stare de așteptare precaută. Chiar dacă uneori ațipește, cu urechile sale lungi aude și cel mai mic zgomot.

Când simte că se apropie pericolul, animalul nu face nicio mișcare, ca nu cumva să îl avertizeze pe vânător despre poziția lui. Iepurele de câmp nu-și mișcă nici măcar ochii și nici nu cedează tentației să o zbughească până când nu are certitudinea că a fost zărit. Atunci țâșnește, cu urechile lăsate pe spate, iar uneori, după ce a parcurs o distanță scurtă, se ridică pe labele din spate, străduindu-se să capteze orice sunet.

Tendința naturală a iepurelui de a fi un animal solitar se schimbă doar în sezonul de împerechere. Iepuroaica poate să fete de patru ori pe an. De fiecare dată, în vizuină sunt aduși pe lume pușori cu puțină blană și care au ochii deschiși. Sunt alăptați de mamă vreme de două-trei săptămâni, dar încep să iasă afară după numai o săptămână. La șase săptămâni părăsesc cuibul, iar la vârsta de un an vor avea aceeași mărime ca un iepure adult.

lepurele de casă

lepurele de câmp

IEPURELE DE CÂMP

SPECIE

mamifer de talie mică, ordinul lagomorfe.

DIMENSIUNI

lungime între 48 și 60 cm.

HABITAT

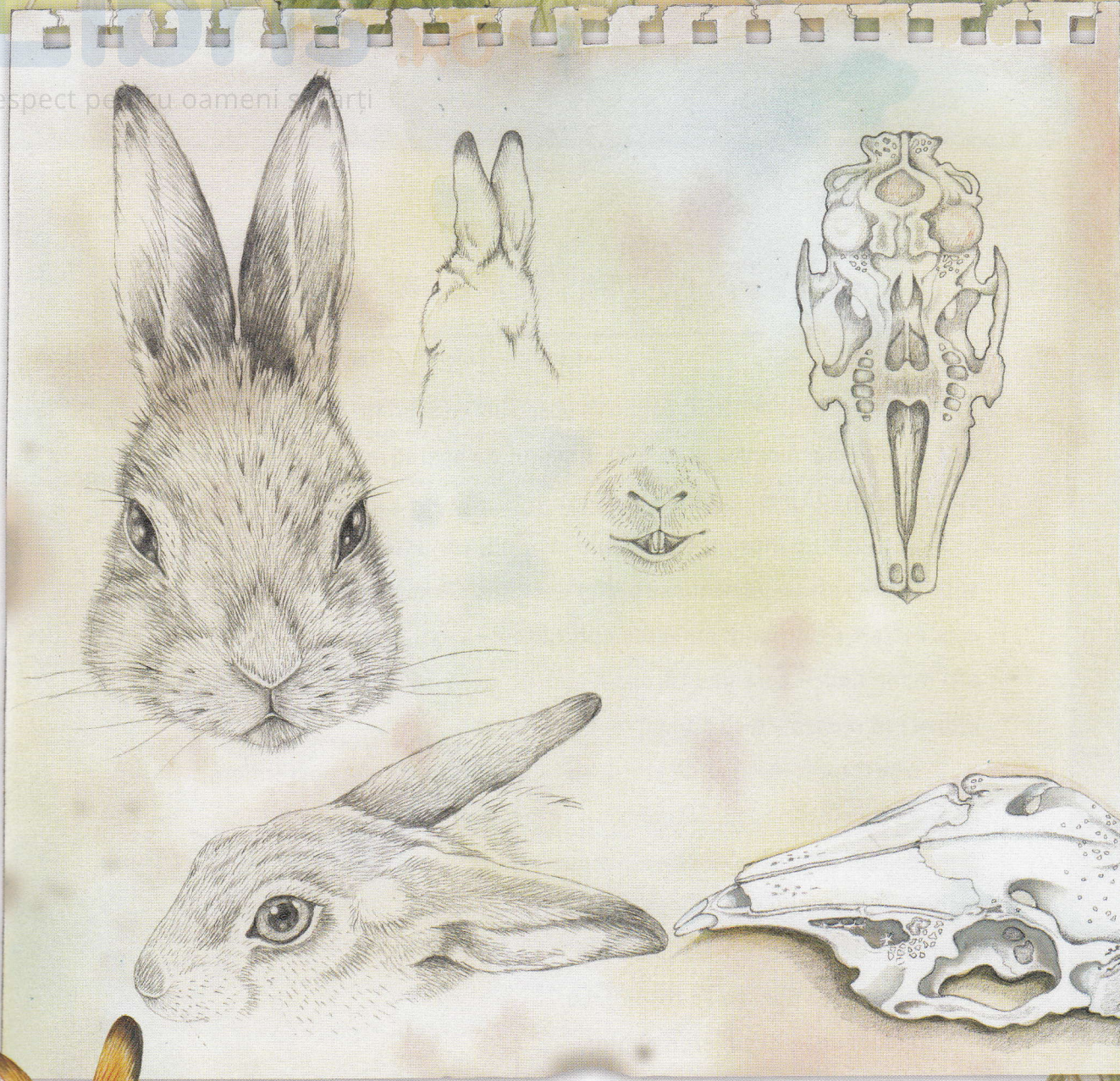
se ascunde în vizuini nu foarte adânci și este solitar mai puțin în perioada de împerechere.

UNDE ÎL ÎNTĂLNIM

lângă culturile agricole în câmp deschis, în zonele de șes și în cele de deal, rareori în pădure sau în zonele muntoase.

Iepurele de câmp este foarte prolific: iepuroaica fată chiar și șase pui odată, după o gestație care durează circa șase săptămâni. Se reproduce de patru ori pe an.

Însă numai un pui din trei supraviețuiește primului an de viață. Dintre numeroșii dușmani ai iepurelui de câmp, vulpea este cel mai periculos. Alți prădători de talie mică îl amenință de pe pământ, dar trebuie să se păzească și de pericolele din aer. Cercurile făcute în zbor de șoim sau de vultur semnaleză o mare primejdie. Dacă reușește să scape cu bine de fiecare dată, iepurele poate să trăiască până la 13 ani.

Dieta rozătoarei este variată și include iarbă, trifoi, morcovi, plante aromatice sau scoarță de copac, iarna. De asemenea, iepurele de câmp vizitează și terenurile cultivate, unde caută grâne și porumb. Primăvara, acordă o atenție deosebită vlăstarilor noi și fragezi. Dinții incisivi sunt în continuă creștere, iar iepurele trebuie să roadă mereu, ca să și-i mențină ascuțiți.

